

HE LAKI YLEISEN ASUMISTUEN JA ELÄKKEENSAAJAN ASUMISTUEN ANNETTUJEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (HEKA) Asukasneuvottelukunta edustaa HEKAN n. 54 000 vuokra-asunnon asukkaita.

HEKA:n vuokralaiset ovat merkittävä osa Helsingin asumistuen saajista. Esitetyn lakimuutoksen vaikutukset koskevat haavoittuvinta osaa HEKA:n asukkaita. Esitetyt lakimuutokset heikentävät entisestään HEKA:n asukkaiden jo aikaisempien muutosten takia huonontunutta tilannetta.

LAUSUNTOMME

PERUSTELUT

1.1. Tausta

”Hallitusohjelman osiossa 4.3, Työhön kannustava sosiaaliturva, linjataan sosiaaliturvan uudistamisesta siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi. Osana tätä kokonaisuutta hallitusohjelman mukaan toteutetaan asumistuen kokonaisuudistus, jonka tavoitteena on tukien kohdistaminen tukea eniten tarvitseville ryhmille.”

Katsomme, että hallitusohjelman työllistämistavoitteita ei tulla saavuttamaan asumistuen varallisuusrajoja tiukentamalla. Säästöjen sijaan näistä muutoksista tulee koitumaan lisäkuluja. Ihmisten ajaminen kohtuuttomiin tilanteisiin ei nähdäksemme ole perusteltua.

EHDOTUKSET JA NIIDEN VAIKUTUKSET

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien taloudelliseen asemaan

Varallisuusharkinnan palauttaminen

”Varallisuus arviointimenetelmään liittyy huomattavaa epävarmuutta johtuen tuotto- ja korko-oletuksista sekä siitä, että kaikkia mahdollisia varallisuusmuotoja ei ole pystytty ottamaan huomioon.”

Hallitus toteaa itse esityksessään, että varallisuusarvioinnin toteuttaminen on vaikeaa ja sen antamat vaikutuskertoimet osin mielivaltaisia ja teoreettisia. On vaarallista toteuttaa summittaiseen arviointiin perustuvaa menettelyä, joka voi romahduttaa yksittäisten talouksien elämönhallinnan asumistukea pienentämällä. Mahdollisesti lisääntyvän asunnottomuuden kulut koituvat Kelan ja ihmisen kotikunnan vastuulle.

Erityisen suuri riski negatiivisista vaikutuksista kohdistuu kalleimman asumisen alueille, kuten pääkaupunkiseudulle, ja etenkin Helsinkiin. Esitetyt varallisuusrajat eivät myöskään ota riittävästi huomioon perhekokoa eli huollettavien määrää ja asumiskustannusten alueellisia eroja. Yleisen asumistuen ehdotetut leikkaukset kohdistuvat eniten lapsiperheisiin ja erityisesti yksinhuoltajatalouksiin. Leikkaukset kohdistuvat alueellisesti eniten Uudellemaalle ja todennäköisesti juuri Helsinkiin.

Lapsivaikutusten näkökulmasta ehdotus leikkaa lapsiperheiden käytettävissä olevia tuloja kohtuuttomasti, erityisesti helsinkiläisissä yksinhuoltajatalouksissa. Varallisuusrajoja tulee korottaa lapsiperheiden osalta ja/tai tuloiksi huomioitavaa osuutta tulee laskea lapsiperheiden osalta, esim. 5 %-yksiköllä per huollettava lapsi. Varallisuusrajoja tulee korottaa niiden kuntien osalta, joissa on suurimmat asumiskustannukset, eli asumistuen kuntaryhmässä 1. Ehdotus on lähinnä fiskaalinen eli perustuu valtiontalouden tasapainottamiseen mutta ehdotettu säästö on kuitenkin alle 0,5 %-yksikköä asumistukimenoista. Varallisuusrajojen käyttöönotto lisää turhaa byrokratiaa ja tekee tukiehdosta vaikeammin hahmotettavia. Saavutetut hyödyt eivät ole suhteessa haittoihin, mistä syystä lakiehdotusta ei mielestämme tule säätää laisinkaan.

4.2.1.2 Vaikutukset valtion ja kuntien kustannuksiin

Esitetty omaisuusharkinnan palauttamisen tuoma säästöä ei toteudu Helsingissä. Pääkaupungissa tulos on vääjäämättä negatiivinen, säästöä ei synny vaan kustannukset eri tahoille tulevat nousemaan.

Vaikutukset kuntiin

Tarkasteltaessa esityksen vaikutusta kuntien talouteen, Helsinkiin kohdistuvat vaikutukset ovat vääjäämättä negatiivisia. Kaupungin kustannukset nousevat esityksen myötä eri tavoin. Uudistus lisää painetta muuttaa pois Helsingistä etenkin niiden osalta, jotka maksavat asumisensa ilman yhteiskunnalta saatavaa tukea. Helsingin kaupungille koituvat seurannaiskulut ovat merkittävät, minkä lisäksi esityksen toteutumisesta seuraa vaikeammin mitattavia menetyksiä. Myös nämä maksetaan helsinkiläisiksi jäävillä veronmaksajilla.

4.3 Pääasialliset vaikutukset, eläkkeensaajan asumistuki

Vaikutukset eivät poikkea oleellisesti yleisen asumistuen vastaavista. Emme siksi kannata myöskään näitä esityksiä.

7 SÄÄNNÖSKOHTAISEN PERUSTELUT

7.1 Yleinen asumistuki

12 §. Asumistuessa huomioon otettava tulot.

Muussa kuin omassa käytössä olevien vapaa-ajan asuntojen ja muuttotappioisilla haja-asutusalueilla olevien esimerkiksi perintönä saatujen asuntojen arvo on laskettava riittävän alhaiseksi. Näiden realisoiminen käyttövarallisuudeksi on käytännössä usein erittäin vaikeaa, jopa mahdotonta.

Esityksessä todetaan, että: ”Omaisuutta arvioitaessa tehtäisiin talletuksista käyttövaravähennys, eli talletuksista vähennettäisiin käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehtäisiin jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista erikseen.”

Esitämme, että tämä kohta muutetaan siten, että yhden hengen taloudessa käyttövaraksi hyväksytään 4 000 euroa ja useamman hengen ruokakunnan kohdalla hyväksytään esitetty 2 000 euroa per ruokakunnan jäsen. Ennalta arvaamattomiin kuluihin varautuminen kohdistuu myös asuntoon, ei vain henkilöön. Myös tässä laskelmassa on tarkkaan huomioitava lapsiperheiden taloudellisen aseman turvaaminen.

Kunnioitavasti

Asukasneuvottelukunta

Tiina Backström
puheenjohtaja